

ЛІТЕРАТУРА

1. ПОЛІКАРПОВА, Ю.О. (2017): Сучасні тенденції у викладанні англійської мови в Україні. Електронне наукове фахове видання. С. 12-14.
2. Стратегія сталого розвитку «Україна-2020». Київ, 2015. <http://www.zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>. [online]. [cit. 20.03.2017].

Тетяна Володимирівна Тарасенко,
кандидат педагогічних наук, доцент,
кафедра методики викладання германських мов,
Людмила Анатоліївна Куликова,
асистент,
кафедра германської філології,
Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького,
м. Мелітополь, Україна

ФОРМУВАННЯ ІНТЕГРОВАНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Актуальність теми дослідження. Українське суспільство з інтеграційними тенденціями актуалізує проблему підготовки фахівців зі знанням іноземної мови як засобу міжкультурної комунікації та формування особистості, готової до міжнаціонального спілкування, що знайшло своє відображення в культурній політиці Ради Європи і в концепціях міжкультурного, соціокультурного навчання іноземним мовам [1, с. 86]. Тому основною метою навчання англійської мови у вищих навчальних закладах має стати формування іншомовної інтегрованої професійної компетентності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням лінгвістичної освіти в професійному становленні студентів займалися науковці: М. М. Бахтін, В. С. Біблер, Н.Д. Гальскова, В. П. Зінченко,

Е. А. Локтюшина, Н. С. Сахарова, В. В. Сафонова, С.Г. Тер-Минасова. Науково-практичні зусилля і пошук методики підготовки фахівців обумовлені необхідністю вирішення протиріч, що створилися в сучасній вищій професійній освіті.

Мета нашого дослідження полягає у висвітленні питання формування інтегрованої професійної іншомовної компетентності студентів у закладах вищої освіти. Стоїть завдання вирішення проблеми якісної підготовки фахівців, яку можна вирішити за допомогою інтеграції дисциплін за фахом з іноземною мовою, ретельного підбору змісту навчання, яке пропонувало б майбутнім фахівцям можливість для професійного росту, включаючи досягнення і нововведення у професійній області.

Результати дослідження. Серед чинників, які в найбільшій мірі негативно впливають на тимчасовий стан викладання іноземних мов у вищій школі, розглядаються наступні: 1) відсутність цілісного уявлення про систему умов мовленнєвого становлення фахівця – історико-культурних, ментальних, середовищних, дидактичних; 2) неефективність моделювання професійного мовного середовища; 3) традиційне розуміння ролі і місця предмета «іноземна мова» в системі професійної підготовки фахівця як звичайного предмета гуманітарного циклу, покликано розширити загальний кругозір студента; 4) відсутність чіткого формулювання цілей навчання в залежності від передбачуваної сфери застосування іноземної мови, нечітке розуміння набору професійним завдань і видів діяльності фахівця, що вимагають застосування іноземної мови; 5) відсутність в змісті мовної освіти компонентів (проблем, видів репродуктивного та творчого досвіду), спрямованих на формування іншомовних комунікативних умінь професійного спілкування; 6) в структурі освітніх програм сучасної вищої школи обмежена кількість годин, що відводяться на вивчення іноземної мови; 7) недостатня розробленість методики навчання іноземної мови в інтегративному зв'язку з професійною підготовкою [2, с. 143].

Основним недоліком існуючих підходів у підготовці фахівців до ефективного іншомовного спілкування в професійному середовищі є відсутність єдності освоєння професійного і мовного досвіду в процесі іншомовної підготовки у вищому навчальному закладі [2]. Як показали дослідження, навчання іноземної мови має бути професійно-орієнтованим і спрямованим на вирішення конкретних завдань, до яких можна віднести:

- 1) навчання мовним аспектам (фонетика, граматики, семантика, лексика, словотвір) та розвиток вміння користуватися мовними і мовленнєвими засобами;
- 2) формування усіх видів мовленнєвої діяльності (вміння публічно виступати англійською мовою, читати професійну літературу, висловлювати особисту думку, професійно вести бесіди і ділову переписку, брати участь у дискусіях, ділитися інформацією, адекватно сприймати іноземну мову співрозмовника);
- 3) формування соціокультурних знань (ознайомлення з культурою і культурними цінностями і традиціями народу, мова якого вивчається;
- 4) оволодіння лексичним мінімумом за фахом (професійні терміни, спеціальні поняття).

Для формування професійних компетентностей студентів і оптимізації процесу навчання англійської мови викладачеві необхідно здійснювати творчий підхід, а також бути зацікавленим у застосуванні професійних знань з допомогою англійської мови. Проблему можна вирішити наступним чином:

- 1) проектувати зміст навчання таким чином, щоб англійські автентичні тексти включали зміст раніше вивчених студентами спеціальних дисциплін, а викладачі англійської мови вводили спеціальну термінологію;
- 2) створювати навчальну ситуацію, при якій самі студенти застосовують отримані ними раніше знання за фахом;

- 3) співпрацювати з викладачами-предметниками.

Сьогодні все частіше ставиться питання про необхідність інтегрованого навчання, про необхідність об'єднати всі навчальні дисципліни загальним цілісним змістом і виробити єдині вміння і навички, способи діяльності. Це дасть змогу створити інтегровану систему

формування комунікативної компетентності. З допомогою інтеграції кількох мовних дисциплін з фаховими дисциплінами можна домогтися ефективного формування професійно-комунікативної компетентності студентів, що в свою чергу сприятиме формуванню всебічно розвиненої і гармонійної особистості. За своєю суттю, інтегрований підхід є інноваційним підходом, при якому провідна роль відводиться професійному компоненту, а мовний компонент є супровідним в системі іншомовної професійно-комунікативної підготовки.

Дослідження доводять, що реалізації принципу інтеграції можливо досягти шляхом злиття мовних і професійних знань і умінь, тобто за допомогою виконання англійською мовою творчих завдань, що вимагають активізації мовленнєвої та розумової діяльності. Впровадження принципу інтеграції в освітній процес є однією з основних умов формування у студентів цілісного світогляду. Крім того, викладачам вузів необхідно комбінувати традиційні і інноваційні технології навчання, а також застосовувати інформаційно-комунікаційні технології.

Плідній діловій співпраці і успішній міжособистісній комунікації сприяє один з компонентів комунікативної компетентності – навичка ділового спілкування, яка пов'язана з когнітивними та регулятивними функціями ділового спілкування. Формування навичок ділового спілкування, лінгвістичних навичок і морально-етичних норм міжособистісного спілкування сприятиме успішній співпраці з діловими партнерами. Реалізації спілкування та вдосконаленню традиційних підходів до формування іншомовної професійно-комунікативної компетентності сприятиме розробка інноваційних технологій навчання, заснованих на інтеграції спеціальних та загальноосвітніх дисциплін з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

Отже, можна стверджувати, що іншомовна професійно-комунікативна компетентність – це пов'язані між собою професійна,

іншомовна, комунікативна, дискурсивна і міжкультурна компетентності, а також особистісне ставлення фахівця до предмету діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. КУЛИКОВА, Л. А.; ТАРАСЕНКО, Т. В. (2017) Лінгвокультурний феномен як компонент іншомовної комунікативної компетентності. Сопот. Міжнародна науково-практична конференція «Science, Research, Development. Pedagogy», С. 86-90.
2. ЛОКТЮШИНА, Е. А. (2012): Формирование интегрированной профессиональной иноязычной компетентности студентов неязыковых вузов. В: *Научно-методический журнал «Интеграция образования»*. № 2 (67), С. 12-17.

*Тамара Іванівна Товкайло,
кандидат філологічних наук, доцент,
кафедра української лінгвістики та методики навчання,
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний
Педагогічний університет імені Григорія Сковороди»,
м. Переяслав, Україна*

ЗНАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ – СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОГО УСПІХУ

XXI століття ознаменувалося не лише як бурхливий, новий успішний етап розвитку глобалізації суспільства і наукового прогресу, але й як етап, що ставить перед людством, особливо молоддю, нові вимоги і відкриває подальші перспективи фахового становлення. На сьогодні однією із нагальних потреб успішності молоді є обов'язкове знання хоча б однієї іноземної мови, що дає змогу не лише поглибити знання, пізнати культуру та звичаї іншого народу, світогляд і ментальність, а й сформувати гуманітарний склад розуму, адаптуватися в іншій країні, стати успішним, реалізувати свою мрію. Окрім того, процес вивчення іноземної мови розвиває не лише